

Datum: 25/07/2014
Auteur: Evelien Demaerschalk en Danny Lescrauwaet
Versie: 03
Herkomst: Belgisch Housing-First Experiment
Doel: ter discussie
Bestemming: Sector/Overheid

De kost van trajecten in de thuislozenzorg

Situering en doelstelling

In deze nota schetsen we de kost van enkele trajecten in de thuislozenzorg en andere sectoren. Vooreerst lichten we onze cijferbronnen en de gebruikte rekensleutels toe. Daarna berekenen we wat een gemiddeld traject in elke type werking in de thuislozenzorg kost. Vervolgens leggen we voor vijf types hulpvragers de kost van enkele mogelijke hulpverleningstrajecten naast elkaar.

Het doel van deze nota is :

- Kosteninformatie aanreiken over trajecten van thuislozen.
- Bijdragen tot een (hoger) kostenbewustzijn : CAW's en OCMW's beschikken over een vrij grote autonomie om te bepalen welke trajecten ze inrichten.
- Informatie aanreiken voor de beleidsvoorbereiding en de beleidsevaluatie van zowel zorgaanbieders als de overheid.

1. Werkwijze

In dit eerste deel van deze nota schetsen we de gevolgde logica bij het berekenen van de kosten van de trajecten. We geven hierbij aan waar het gebruikte cijfermateriaal vandaan komt en welke rekenformules we hanteren.

Cijfers uit de boordtabellen van CAW

Voor de case load van de type werkingen en dus het berekenen van de kost van een hulpverlening per cliënt, gebruiken we de Boordtabellen 2008 van CAW. Deze gegevens geven weer hoeveel begeleidingen een hulpverlener in een type werking typisch op zich neemt.

Cijfers uit de Tellus-registratie

Tot en met 2013 registreerden CAW in een eigen Tellus-registratiesysteem. Uit deze registratie maken we gebruik van de cijfers over de verblijfs- en begeleidingsduur van 2011¹. Hiervoor maken we gebruik van de mediaan aangezien deze maat minder gevoelig is voor extreme waarden dan het gemiddelde.

Maximum dagprijs

$$\text{Maximum dagprijs} = 25,5 \text{ €}$$

Voor de verblijfskosten in de residentiele opvangcentra maken we gebruik van de maximum dagprijs van 25,5 € zoals vandaag de dag (2014) is vastgelegd in het protocol tussen de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten en het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk. Dit is dus de prijs die de cliënt betaalt of wordt doorgerekend aan het OCMW. In sommige opvangcentra ligt de dagprijs mogelijks (iets) lager. Meestal zal de dagprijs ten laste van de gemeenschap vallen, want weinig thuislozen hebben bij opname een inkomen uit arbeid.

Personeelskost

---

¹ Bron: Trends in de thuislozenzorg 2013-02-12 analyse Koen Mendonck

Kost hulpverlener per maand = 5072 €

Voor de personeelskosten rekenen we 5072 € per maand voor een ambulante hulpverlener. Dit is de totale werkingskost voor een CAW hulpverlener met een gemiddelde anciënniteit van 15 jaar. In dit bedrag zit zowel de loonkost (4611 €) als de extra 'overhead-kosten' (= 10% van de loonkost dus 461 €) voor onder andere huisvesting, bijscholing, ICT.

Let wel, dit bedrag is waarschijnlijk aan de lage kant voor hulpverleners in een residentiele setting. Zij werken vaak ook uren buiten de 'normale' dag-uren en doen ook avond, nacht- en weekendwerk. Hiervoor ontvangen ze extra premies. Elk centrum kiest hoe ze deze uren verdelen. Soms is het weekend of nachtwerk voor een bepaalde hulpverlener. Er zijn ook opvangcentra die voor de nachtpermanentie beroep doen op vrijwilligers.

Rekensleutels

Voor het berekenen van de kosten per traject gebruiken we volgende rekensleutels:

Case Load = gemiddeld aantal begeleidingen per VTE in een type werking

Duur traject

= gemiddeld aantal dagen dat een traject in een type werking loopt

Kost hulpverlener per cliënt per dag = $\frac{\text{kost hulpverlener per maand}}{\text{case load} * 30}$

Totale kost per cliënt per dag

= Maximum dagprijs + kost hulpverlener per cliënt per dag

Totale kost per cliënt per maand = Totale kost per cliënt per dag * 30

Totale kost per cliënt per traject

= Totale kost per cliënt per dag * duur traject

Enkele voorafgaande bemerkingen

De berekeningen in deze nota geven een indicatie van wat trajecten in de thuislozenzorg kunnen kosten. Hou bij het lezen volgende bemerkingen in het achterhoofd.

- Goedkoper ≠ beter

Het doel van deze nota is absoluut niet om het 'goedkoopste' traject in de thuislozenzorg te berekenen, noch om de duurste opvangvormen af te schaffen. Wat we wel willen doen is de kost van enkele alternatieven naast elkaar leggen. Met vooral als doel om de relatieve kost van preventieve modules (zoals preventieve woonbegeleiding) te belichten en de kost van enkele alternatieve hulpverleningsvormen (zoals nachtopvang en Housing First) naast elkaar te leggen.

- Gemiddeldes en medianen

Om een zicht te krijgen op de kost van de type trajecten richten we ons op enkele algemene maten. Daarom maken we in deze tekst gebruik van medianen en gemiddeldes. Dit zijn echter indicaties van een bepaalde trend over type werkingen heen. Cijfers kunnen sterk verschillen tussen cliënten. Waar iemand 20 dagen in een mannenopvang verblijft kan dit voor iemand anders eerder 90 dagen zijn. Er zijn ook verschillen tussen werkingen. Verschillen zijn er onder andere in maximum verblijfsduur en invulling van shiften door de teams (nachtwerk of niet, al dan niet werken met vrijwilligers).

- Ambulant en residentieel

Een CAW begeleiding in de thuislozenzorg kan een aanbod zijn waar al dan niet woonmogelijkheid bij wordt geboden. Voor een deel van het aanbod is dit eenduidig en is het aanbod puur ambulans (vb. preventieve woonbegeleiding) of residentieel (integrale residentiele begeleiding thuisloosheid). Voor andere werkingen zijn beide opties mogelijk. Bijvoorbeeld in Begeleid Wonen, Begeleid Zelfstandig Wonen en Zorgwonen kan de begeleiding al dan niet gebeuren samen met een (tijdelijk) aanbod van woonst (kamer of studio) van het CAW.

2. De kost van type trajecten

Hieronder beschrijven we de kost van enkele type trajecten in de thuislozenzorg. We berekenen deze kost voor een typisch traject (dus verblijf of begeleidingsduur) in een bepaald type werking op basis van de mediaan van deze gegevens uit de CAW Tellus registratie. Voor deze berekening maken we gebruik van de juist beschreven formules. Een overzichtstabel van de kost van elk traject volgt na de beschrijvingen.

2.1. Nachtopvang

Het aanbieden van nachtopvang is een opdracht van de lokale besturen. De uitvoering is vaak in handen van het CAW. Een recente bevraging wijst naar een gemiddelde kostprijs van 50 € per cliënt per nacht². In deze berekening kijken we enkel naar de nachtopvangcentra die het hele jaar door open zijn dus De Biekorf in Antwerpen, Nachtopvang Plus in Gent, Huize Triest in Gent en nachtopvang Nieuwland in Gent. In de prijs zit inbegrepen: personeelskost, infrastructuur, klein avondmaal en ontbijt (koffie, brood, soep, beleg) en schoonmaak. Verschillen in de prijs per dag in de verschillende nachtopvangcentra zijn vooral te wijten aan de grootte van het centrum, het al dan niet gebruik kunnen maken van eigen patrimonium (en zo geen kosten hebben aan huur) en de keuze om met vrijwilligers te werken.

Een gemiddeld traject berekenen in de nachtopvang is niet evident. Dit omdat het verblijf vaak onderbroken is. Dit kan een keuze zijn van de dakloze persoon zelf als hij niet elke nacht van dit aanbod gebruik wenst te maken. Maar het is tevens een gevolg van de keuze van sommige nachtopvangcentra om te werken met beperkingen op de verblijfsduur. In de Gentse nachtopvangcentra kan iemand bijvoorbeeld 5 nachten op 14 terecht. Tijdens de winter geldt deze beperking niet. In Nachtopvang Plus in Gent, kan iemand dan weer terecht voor minstens één en maximum vijf weken. In De Biekorf in Antwerpen geldt geen verblijfsstermijn. Daarom geven we voor nachtopvang geen gemiddelde kost per traject weer. De kost voor een nacht in de nachtopvang is 50 €, per maand is dit 1502 € per cliënt.

2.2. Crisisopvang

De gemiddelde duur van een traject in een crisisopvangcentrum is **19 dagen³ volgens CAW boordtabellen, mediaan van 6 dagen volgens Tellus**. De begeleiding is bij een verblijf in de crisisopvang zeer intensief, met ongeveer 1 hulpverlener voor 2 cliënten. Dit komt neer op een

---

² Bron: Bevraging uit 2013 door de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten en het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk bij de Vlaamse nachtopvangcentra

³ Gegevens uit CAW boordtabellen 2008. Let wel: verblijfsduur verschilt sterk tussen de verschillende crisisopvangcentra

kost van 84,53 € per cliënt per dag voor de begeleiding. Door deze kost voor de begeleiding te tellen bij de maximum dagprijs voor de verblijfskosten (25,5 €), komen we op een kost van 2090,57 € voor een gemiddeld traject in de crisisopvang.

2.3. Integrale residentiele begeleiding jongeren/volwassenen

Jongvolwassenen van 18-25 jaar kunnen terecht in een opvangcentrum voor jongeren. De case load van de begeleidingen is 2. De mediaan van de verblijfsduur is er 71 dagen, goed voor 7812 € voor een gemiddeld traject.

2.4. Integrale residentiele begeleiding thuisloosheid

Volwassenen kunnen terecht in verschillende CAW opvangcentra. Deze zijn er voor mannen, vrouwen of gemengd.

De opvangcentra voor mannen kunnen vrij algemeen zijn of meer specifiek gericht op personen die chronisch thuisloos zijn, ex-gedetineerden, personen met een verslavingsproblematiek of ex-psychiatrische patiënten. De case load in mannenopvangcentra is met 4 minder intensief dan in opvangcentra voor jongeren en vrouwen. De kostprijs voor de begeleiding komt zo op 42,27 € per cliënt. De mediaan voor de verblijfsduur in deze mannenopvangcentra is 58 dagen. Dit komt neer op 3931 € voor een gemiddeld traject.

Doordat er in vrouwenopvangcentra ook kinderen verblijven is de case load met 3 begeleidingen per cliënt iets lager dan bij mannenopvangcentra. De gemiddelde verblijfsduur is er 45 dagen, goed voor een kost van 3684 € per traject.

Mannen zijn sterker vertegenwoordigd in de residentiele begeleiding van thuisloosheid. Om een algemeen cijfer te plakken op integrale residentiele begeleiding van thuisloosheid gaan we uit van een case load van 4. Een typisch verblijfstraject in een integrale residentiele begeleiding thuisloosheid duurt 53 dagen en kost zo 3604 €.

2.5. Integrale begeleiding studio-opvang

Een begeleiding van een cliënt kan ook een aanbod zijn samen met een studio van het CAW. De case load is er 8 en typische verblijfsduur 141 dagen. Zo komt de gemiddelde kost voor een traject 6575 €.

2.6. Begeleid wonen

Verschillende CAW hebben eveneens een aanbod Begeleid Wonen. Tijdens deze begeleiding woont iemand in een kamer of studio van het CAW, een woning van een sociaal verhuurkantoor, een sociale huurwoning, of op de private huurmarkt. De case load in Begeleid Wonen is 12. De kost van een begeleiding komt zo op 423 € per maand. Een typisch traject Begeleid Wonen duurt 463 dagen en kost zo 6519 €.

Aangezien het woonaanbod in dit type werking sterk verschilt (kamer/studio, CAW/SVK/SHM/privé) kiezen we ervoor om bij de berekening van dit type traject enkel rekening te houden met de kost van de begeleiding. De kost van het al-dan-niet beroep doen op de sociale huurmarkt, komt verder in deze tekst aan bod.

2.7. Begeleid zelfstandig wonen

Jongeren kunnen bij CAW ook terecht in het aanbod Begeleid Zelfstandig Wonen. De begeleiding is er met een case load van 8 intenser dan bij het Begeleid Wonen voor volwassenen. De duur van de begeleiding is met 235 dagen wel een stuk korter. Zo kost een gemiddeld traject in Begeleid Zelfstandig Wonen 4966 €.

Ook hier verschilt het woonaanbod (kamer/studio, CAW/SVK/SHM/privé). De mogelijke extra kost van sociaal wonen komt verderop aan bod.

2.8. Zorgwonen

Enkele CAW hebben een aanbod Zorgwonen voor oudere thuislozen die ook extra (medische) zorg nodig hebben. Vanuit de CAW boordtabellen gaan we uit van een case load van 8. Zorgwonen is een aanbod onbeperkt in duur. De duur van dit traject is met 932 dagen (ongeveer 2,5 jaar) dan ook een stuk langer dan een verblijf in een (tijdelijk) opvangcentrum. Voor een typisch traject in Zorgwonen komen we zo tot een kostprijs van 19 696 €.

2.9. Preventieve woonbegeleiding

De CAW hebben eveneens een aanbod van preventieve woonbegeleiding. Dit begeleidingstraject heeft als doel om mensen die dreigen uit huis gezet te worden, te begeleiden en de uithuiszetting te vermijden. De case load is 15⁴ en een begeleiding loopt typisch iets meer dan 180 dagen. Een traject preventieve woonbegeleiding kost dan 2029 €.

2.10. Housing First

Nieuw in het aanbod van Vlaamse thuislozenorganisaties is Housing First. Housing First is een aanbod van een individuele huurwoning samen met een intensieve woonbegeleiding. De doelgroep is een groep waarvoor tot nu toe weinig aanbod was. Namelijk personen die wel in nachtopvangcentra verblijven maar wegens hun verslavings en/of psychiatrische problematiek in andere werkingen uit de boot vallen. De geadviseerde case load van internationale Housing First projecten is tussen 5 en 10. We kiezen voor de berekening voor een 8. Voor Vlaanderen is met de opstartende projecten de case load nog niet duidelijk. Aangezien begeleiding vooral in het begin heel intens zijn, geeft dit een nog onduidelijk beeld over verloop van enkele maanden.

Housing First is een aanbod onbeperkt in duur. Typisch neemt de intensiteit van de begeleidingen af na verloop van tijd, terwijl voor sommigen een wekelijks bezoek van de begeleiding wenselijk blijft. Zo is de duur van een typische Housing First begeleiding nog moeilijk te bepalen. Ook andere Europese projecten zijn nog 'te nieuw' om een juiste inschatting te kunnen maken van de begeleidingsduur.

De woning kan een sociale of privé woning zijn. De kost van sociaal huren komt verderop aan bod.

---

⁴ Bron: Rapport Evaluatie van de preventieve woonbegeleiding van de CAW's gericht op voorkoming van uithuiszetting. Steunpunt Algemeen Welzijnswerk- Mei 2011

2.11. Overzichtstabel

Hieronder staat een overzichtstabel van de kostprijs van de typetrajecten die we hiervoor beschreven. We geven hierbij nog enkele opmerkingen.

Een traject bestaat vaak niet uit één enkel typetraject. Zo kan iemand na een kort verblijf in een crisisopvangcentrum, enkele maanden in een opvangcentrum verblijven en daarna doorstromen naar Begeleid Wonen. Of komt een jongere na een verblijf in een residentiele setting terecht in een studio met begeleiding. Als typetrajecten elkaar opvolgen wordt het traject dus nog een stuk duurder.

Een verblijf in een opvangcentrum blijft een tijdelijke oplossing. In die tijd is iemand thuisloos en blijft het uitkijken geblazen naar een 'permanente' oplossing.

Overzichtstabel van de kostprijs van trajecten in de thuislozenzorg

	Case Load	Duur traject	Max dagprijs	Kost hulpverlening per cliënt per dag	Totale kost per cliënt		
					Per dag	Per maand	Per traject
Nachtopvang	/	/	/	/	50	1502	/
Crisisopvang	2	19	25,5	85	110	3301	2091
Integrale residentiele begeleiding jongvolwassenen	2	71	25,5	85	110	3301	7812
Integrale residentiele begeleiding thuisloosheid	4	53	25,5	42	68	2033	3604
mannen	4	58	25,5	42	68	2033	3931
vrouwen	3	45	25,5	56	82	2456	3684
Integrale begeleiding studio-opvang	8	141	25,5	21	47	1395	6575
Begeleid Wonen	12	463	/	14	14	423	6519
Begeleid Zelfstandig Wonen	8	235	/	21	21	634	4966
Zorgwonen	8	932	/	21	21	634	19 696
Preventieve woonbegeleiding	15	180	/	11	11	338	2029
Housing First	8	/	/	21	21	634	/

3. Kosten buiten de thuislozenzorg

Daklozen maken uiteraard ook gebruik van algemene diensten in de welzijns- en gezondheidszorg en komen in contact met politie en justitie. Een kostenraming van het gebruik van deze diensten door daklozen is niet vanzelfsprekend. Vooreerst omdat deze diensten veelal niet registreren of een patiënt/cliënt al dan niet dakloos is. Het gebrek aan deze gegevens maakt het moeilijk om het aantal en het overzicht van daklozen in deze diensten te berekenen en vragen te beantwoorden zoals: hoe vaak moet de politie uitrukken voor een voorval waarbij dakloze personen betrokken zijn? Of hoeveel daklozen komen er terecht op de spoeddiensten en in de psychiatrie? Daarom zijn studies, zoals de Belgische Housing First studie, vaak aangewezen op zelfrapportage waarin iemand aangeeft hoe vaak hij van bepaalde diensten gebruik maakte.

Een tweede moeilijkheid bij het berekenen van de kost door daklozen in deze algemene diensten is de vergelijkingsbasis. Is het mogelijk om te berekenen in hoeverre het gebruik van deze diensten veroorzaakt of verergerd werd door het leven op straat? Werd Wim depressief door het zware leven op straat? Zou Kevin in de gevangenis terecht gekomen zijn als hij niet dakloos was geweest? In hoeverre is het contact van Chantal met politiediensten een gevolg van haar verslaving? En is die verslaving begonnen of erger geworden door het leven op straat? Het lijkt een onbegonnen kansberekening.

Wat wel mogelijk is, is op basis van een bevraging een eerste zicht te proberen te krijgen op de diensten waarmee mensen die dakloos zijn in contact komen. Voor sommige maatschappelijke diensten zijn Belgische gegevens beschikbaar. Zo berekenen we verderop de gemiddelde kost voor ziekenhuizen en psychiatrische voorzieningen op basis van gegevens van het RIZIV uit 2013. Voor kosten waar in België (nog) geen gegevens voorhanden zijn, laten we ons inspireren door cijfers uit Nederland waar men recent deze oefening deed⁵.

3.1. Gezondheidszorg

Dakloos zijn tast de fysieke en mentale gezondheid aan. Vooral de leefomstandigheden en armoede van daklozen hebben een sterke invloed op hun gezondheid, hetgeen een enorme kost met zich meebrengt.

Algemeen ziekenhuis

Het leven op straat is een belasting voor iemands fysieke gezondheid. Bovendien komen daklozen sneller in contact met specialistische diensten in het ziekenhuis (vb. Spoed) dan bij de eerstelijns gezondheidszorg. In sommige gevallen gaat dit over een opname of behandeling die met medicatietrouw en wat stabiliteit vermeden had kunnen worden. Per dag kost een opname in een Belgisch ziekenhuis gemiddeld 438 €.

Psychiatrisch ziekenhuis

Op straat leven is eveneens een belasting voor de geestelijke gezondheid. En mensen met een psychiatrische problematiek komen soms ook op straat terecht. Depressie is met voorsprong het meest voorkomende probleem. De gemiddelde dagprijs in de psychiatrie is 293 € per dag, of

---

⁵ Meer informatie over de kostprijs van maatschappelijke diensten in Nederland is te vinden op www.effectencalculator.nl. Bij het vermelden van prijzen uit deze Nederlandse effectencalculator, vermelden we expliciet NL.

8.790 € per maand.

Revalidatiecentra voor drugverslaafden

Een deel van de personen die op straat leven kampen met een alcohol- of drugsverslaving. België kent 28 RIZIV revalidatiecentra voor verslaafden. Het residentieel aanbod bestaat uit 8 crisisopvangcentra (duur 4-6 weken) en 14 therapeutische gemeenschappen (duur 3 maand tot een jaar)⁶. Bewoners betalen er 15,31 € remgeld per dag. De ligdagprijs is berekend per centrum, afhankelijk van de specifieke loonkost en behandelingsformules. Als richtprijs geeft het RIZIV volgende cijfers aan⁷:

- Opnamedag in een internaat centrum: meestal 250-350 euro
- Volledige dag in een dagcentrum: 200-250 euro
- Individuele sessie van 1 uur in een dagcentrum: 100-150 euro
- Revalidatieweek in een medisch-sociaal opvangcentrum (aanrekenbaar per patiënt die in een week in het centrum is geweest): 100-150 euro

3.2. Kost voor politie en justitie

Daklozen komen ook frequent in contact met politie en justitie. Sommige aspecten van het leven als dakloze worden gecriminaliseerd. En het leven als dakloze kan eveneens leiden tot criminele activiteiten om te overleven. Typisch vallen arrestaties van daklozen onder misdrijven zoals overlast, vaak uitgelokt of versterkt door een verslaving of psychiatrische problematiek. Voor volgende delicten waar daklozen mee in contact komen gebruikt de Nederlandse effectencalculator de volgende prijzen: een opiumdelict 670 €, een vernieling in de openbare ruimte 730 €, een vermogensdelict 1.400 €.

Een nacht in de gevangenis kost de maatschappij 130 € per nacht⁸ ofwel 3.900 € per maand.

Overzicht van kosten in algemene diensten.

	Totale kost per cliënt	
	Per dag	Per maand
Algemeen ziekenhuis	438	13 140
Psychiatrisch ziekenhuis	293	8790
Revalidatiecentra voor drugverslaafden	300	9000
Gevangenis	130	3900

⁶ Bron: <http://www.inami.fgov.be/information/nl/studies/study06/pdf/study06.pdf>

⁷ Bron: persoonlijke communicatie met de afdeling revalidatie van het RIZIV

⁸ Bron: antwoord op schriftelijke vraag nr. 5-9010 aan de minister van Justitie
<http://www.senate.be/www/?Mival=/Vragen/SchriftelijkeVraag&LEG=5&NR=9010&LANG=nl>

3.3. Kosten voor steden

Ook steden hebben kosten aan daklozen in de straat. Een groot deel van deze kost is gerelateerd aan overlast. Zo delen steden GAS-boetes uit aan personen die bepaalde leefregels niet respecteren. Steden hebben geen cijfers van het aandeel GAS boetes dat naar daklozen gaat. Maar ze geven wel aan dat het inningspercentage van GAS-boetes voor deze groep zeer laag ligt. Stadsdiensten doen soms de moeite om rond de boetes in gesprek te gaan, bijvoorbeeld door mensen uit te nodigen voor een bemiddelingsgesprek. Mensen zonder officieel adres krijgen deze brieven vaak niet aan, of antwoorden niet.

4. De kost van 'sociaal huren'

CAW's zetten zich de laatste tien jaar meer en meer in op ambulante woonbegeleiding. Mensen huren zelf een woning op de sociale of privé huurmarkt en krijgen hierbij ondersteuning van CAW hulpverleners. Ook Housing First past in dit verhaal. Vaak hebben deze huurders een laag inkomen. Hierdoor komen ze terecht in de sociale huisvesting of doen ze beroep op de Vlaamse huursubsidie. We berekenen wat het kost aan de maatschappij om iemand 'sociaal' te laten huren.

4.1. Kost sociale huisvestingsmaatschappij

De huurprijs van een woning bij de Sociale Huisvestingsmaatschappij (SHM) wordt berekend op basis van het inkomen van de huurder. Deze huurprijs bestaat uit een vaste basishuurprijs, aangevuld met een variabel deel, dat wordt berekend op basis van het inkomen. De Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) schat dat een sociale huisvestingsmaatschappij per woning een huurprijs van 382 € nodig heeft om uit de kosten te komen⁹. Dit bedrag is een berekening voor een nieuwbouwwoning, en houdt rekening met gebouw, grond, huurlasten en lift. De kost van de administratie en begeleiding van de sociale huisvestingsmaatschappij zit hier niet in berekend.

Ter illustratie: de Gentse Housing First bewoners betalen voor hun sociale woning gemiddeld 260 € per maand. Op basis van deze berekening, kost het huisvesten van bewoners in sociale appartementen de maatschappij 122 € per maand.

4.2. Kost Vlaamse huursubsidie

Personen die huren op de private huurmarkt of bij een Sociaal Verhuurkantoor (SVK) kunnen in aanmerking komen voor de Vlaamse huursubsidie. Ze moeten hiervoor voldoen aan enkele inkomens-, huur- en verhuisvoorwaarden¹⁰. De huursubsidie wordt berekend op basis van het inkomen. De uitbetaling is maximum 9 jaar en het bedrag neemt af in de loop van die periode. De huursubsidie is gelijk aan 1/3 van de huurprijs, met een maximum van 120 € per maand. Dit bedrag wordt verhoogd met 20 € per persoon ten laste, en krijgt in sommige (dure) gemeenten een extra verhoging van 10 €.

---

⁹ Bron: persoonlijke communicatie met de VMSW

¹⁰ Meer info op

https://www.wonenvlaanderen.be/premies/vlaamse_tegemoetkoming_in_de_huurprijs

5. Preventie om te besparen?

Trajecten in de thuislozenzorg zijn veelal duur. Zoals eerder vermeld is het geenszins de bedoeling van deze nota om te ijveren voor goedkopere alternatieven. Wel is het de bedoeling om enkele hulpverleningsvormen in de kijker te zetten die

- een eerste kennismaking met de thuislozenzorg kan voorkomen;
- de duur van een traject in de thuislozenzorg kan beperken;
- een terugkeer naar de thuislozenzorg kan vermijden.

Preventie uithuiszettingen

Een vorm van besparing in de thuislozenzorg is het sterker inzetten op preventie van uithuiszetting. Dit vermijdt kosten op verschillende domeinen. Een eerste kost die vermeden wordt is de uithuiszetting zelf. In Nederland rekent de Effectencalculator dat een uithuiszetting 7000 € kost aan vredegerecht, gerechtsdeurwaarder, politie, in beslag nemen goederen enz. Ten tweede vermijd je zo directe kosten van een traject in de thuislozenzorg. Ten derde kan dit ingrijpen zorgen voor een besparing op enkele indirecte kosten: voorkomen dat iemand zijn job verliest, een depressie krijgt, ...

In 2002 startte de Vlaamse overheid met het financieren van het CAW aanbod preventieve woonbegeleiding. Dit aanbod is vaak in samenwerking met sociale huisvestingsactoren. Cijfers tonen echter aan dat 85% van de verzoekschriften tot uithuiszetting in de privé huurmarkt liggen¹¹. Studies¹² die personen met de ervaring van uithuiszetting bevragen, tonen dat een outreachende hulpverleningsaanpak hier wenselijk is. Personen die uitgezet werden geven aan: "Ik had vroeger hulp moeten zoeken, vanaf de eerste brief.", "Ik was een struisvogel, ik stak mijn hoofd in het zand en hoopte dat de problemen wel vanzelf zouden weggaan.", "Ik werd nogal moedeloos en liet alles op zijn beloop."

De kost van residentiele opvang

Het is een stuk duurder om iemand residentieel op te vangen dan om ambulante begeleiding te bieden. In residentiele centra moet het personeel buiten de begeleidingen ook nog het centrum runnen: mee maaltijden organiseren, conflicten tussen bewoners oplossen, taken verdelen en opvolgen, etc.

In residentiele centra zijn er ook meer afgebroken begeleidingen. Centra hebben een heleboel regels om hun werking leefbaar te maken, bijvoorbeeld rond alcohol en druggebruik, sluitingsuur, het opnemen van huishoudelijke taken, etc. Het breken van deze regels kan het stopzetten van het verblijf tot gevolg hebben. Bij ambulante begeleidingen zijn deze huishoudelijke regels er niet, zodat begeleidingen meer de kans krijgen om te lopen tot deze niet meer nodig is.

Housing First

---

¹¹ Uit het antwoord van minister Van Den Bossche op schriftelijke vraag nr. 18 van 12 oktober 2012 van mevrouw Cindy Franssen blijkt dat in 2010 in totaal 1539 procedures tot uithuiszetting opgezet werden door de sociale huisvestingsmaatschappijen.

¹² http://www.samenlevingsopbouw-oost-vlaanderen.be/uploads/documenten/Publicaties/pdf__dossier_uithuiszetting_sintniklaas.pdf

De laatste 10 jaar zetten CAW meer en meer in op woonbegeleiding. Het aanbod van Begeleid Wonen, en dus het bieden van woonst en begeleiding voor een korte periode, neemt geleidelijk af. Deze trend dient nog sterker uitgebouwd te worden. Een voldoende ontwikkeld woonbegeleidingsaanbod kan onnodig lange trajecten in de thuislozenzorg beperken, en zorgt dat de opvangcentra niet als ‘wachtkamer’ moeten dienen.

Ook het meer intensieve woonbegeleidingsaanbod zoals Housing First verdient meer aandacht. Cliënten die hier terecht komen kunnen wat extra ondersteuning gebruiken. Voor instellingsgebruikers zijn de besparingen er vooral in de psychiatrie, verslavingszorg en gevangenis. Voor de zorgmijders geeft het bieden van woonst met intense begeleiding eerder een besparing bij het vermijden van kosten bij politie, stadsdiensten (vb. verwerking GAS-boetes), justitie en gezondheidszorg.

Deze begeleidingen zijn vaak meer intens. Vandaag de dag hebben woonbegeleidingsteams vaak niet de ruimte om deze cliënten de intense begeleiding te geven die ze nodig hebben. Teams die woonbegeleiding plus bieden kunnen gebaat zijn met een multidisciplinaire samenstelling en/of een sterke samenwerking met diensten als psychiatrie, verslavingszorg, gehandicaptenzorg.

Creativiteit

In de zoektocht naar alternatieve opties voor het residentiële opvang circuit zijn er nog creatieve oplossingen mogelijk. Een voorbeeld is het organiseren van Eigen Kracht Conferenties (EKc). Momenteel is dit een aanbod binnen de Integrale Jeugdhulp en is het dus gesubsidieerd voor jongeren tot 23 jaar. Is iemand ouder dan 23 jaar, dan rekent de EKc organisatie een bedrag van maximum 1.100 €. Dit bedrag omvat volgende kosten¹³:

- Vergoeding vzw EKc.be voor coaching van de vrijwilliger: 300 €
- Vrijwilligersvergoeding: minimaal 50€ en maximaal 400 € (afhankelijk van hoe lang het traject loopt en of het tot een volledige conferentie komt)
- Forfait loonkosten en overheadkosten: 150 €
- Effectieve onkosten voor uitvoering vrijwilliger: max 250 €.

Deze Vlaamse kostenraming is een stuk lager dan in Nederland. De effectencalculator raamt 4.000 € voor de organisatie van een EKc. In Nederland is de vrijwilligersvergoeding ruimer, alsook de loonkosten en overheadkosten.

---

¹³ Bron: persoonlijke communicatie met projectverantwoordelijke EKc

